

От ийнх 6 хүнүгэр Чураачы нэгилэлэгийн би-ир маанайлаах тоомтору-гар хорогор муостаары, сымал сэмлэлээр дэлгэр туһугар туруулаан, эс-тэн-тэмтоон үлэлнир пестеринарий сулуусна тэрлэлбигэ 90 сэмлаах үбүлүйдлэх ийнхуар ыраахтан-чугастан ыгырыллыбыт ыалды-ыгтар, бу сулуусна песте-ринара, сепиалистара муһуиһулан.

нэн 30-тан тахса сүл бэ-
рилшилээтэй үүдэллээт
үлс ветерана Снелзана
Георгиевна Дыгвалжан,
торигт сайлаачныг
Прожай Иннокентьевич
Старостин тигүүлэр.

Ынтырылмахчылдыгтары, ветераннары, үлэһиттэри тизээн мас-сальналар утуу-субуу экономическэй сайдыы уонна табаарынай рынок территорияһыгар тизээн территориялар лабораторияларын үлэһиттэри.

раахынныгты Вера Никитична Старкова

Учээс гадна, лаборатори, управлений сэхэглэлстэр сахалын тэнтэн-сигмэн уон арвас куэстук онгунон кэргэргэн дэлгүбү хааксан парадтаан кэргэннэр түһүлгэр төгүрүччү түрүттэрэ кырууктан кэрэ харыына буолла. Түрүлгэбит са-

пана тийгэн халсаамыг
хара бичлыг халбарлын
үрүг күмүүт барахсан
чэмэглэчи тыхта. Дюн-
сэргэ сирэйг-харага сыр-
дыг, чарьлыга, нүлүм
аллайг тустэ

Кэлбит ыгырылаллаах
малдьыттар ортолоругар
Ил Түмэн депутата Дмит-
рий Федосеевич Наумов,
улууснун ага баһылыга
Семен Илларионович
Яковлев, Саха Республи-
катын Правительствотун



лайлааччылар, урукку сыярга ветеринарнай сулуусна сайдалгылар кышаттарын кышэрбит ыгък-мааны ветеринар-бит баалар.

Ыалдьыттарыбыт наараада, эбэрдэ сурук туттардылар. Сулууһабыт 90 сыллаах история-тыгар үсүүнүн Сылалтаагы ветеринарий уучастак сэбиэдиссэй Мария Илюкентьевна Новгородова Саха Республикатын үтүөлүк ветеринарий бырааһын үрдүк аатын ыла. "Тыа хаһаайыстыбатын туйгуна" болжон кылаабыттыг бухталар Дария Иванюна Макарова, Арылжаа уучастагы сэбиэдиссэй Валентина Дмитриевна Попова наараадалаһылар. "Саха Республикатын тыатын хаһаайыстыбатын ветеран" ааты 37 сыл төрөбүт улууһуттан харыс да халбарыбалка үлэһэбит Варвара Ивановна Николаева ыла. Саха Республикатын Тыа хаһаайыстыбатын минис-терствотын түөскө анны-ылар аахталыс Боцуогу-нун грамотатын Болу-гур наһиыэтиги ветери-нарий уучастагы сэби-эдиссэй Светлана Серге-евна Николаева, И.

Түмэн Бочуотунгай грамотыннан Рюхалин Петровна Пруденция, Николай Николаевич Копырин нагараадаланшылар Итин таһынан элбэх киһи улуус даһаалтатын, департамент, о. д. а бочуотуннай грамоталарынан нагараадаланшылар. Тэрилбэбит салаатата үлэһин сындыбылларга махтал бэлэстэһэн нагараадаланар, телевизоргар тийэ араас бэлэхтэри туттарсан үөрүү-көтүү долгуйуу буолла. Ыһыах сэрэһин туһалыы олорон уохтаах кыһалыы иҥитибит байтаһын биз иҥиттэ буһарылыбыт үтөһөлөөх ээс эти дуоһуяа сизин бил. Саха Республикатын културатын туйгуна Василий Кузьмин концер "Үчүтэһин" дээн ырыанан саргылабыта, кырдык дэһини, айыллыбыт ситэн-хотон, тупсан турарып көрөһөлөөтө. Саха-лыы оһуууларга - күүстээхтэр быһыйдар күөлү өрөсүбүдүр тэриһинэ.

Айыһа мөөттөөх сыһынан тилору тыһынан, ыһыах ыһан, үөрөн-көтөн, дуоһуяа сыһыанан тэриһибил.

Клара КУЗЬМИНА.



Хадлаан бэлэглэсэн бүрэлдэн турд ар дайны дун-сэргэ сагаата ирэн, снхэр аһыллыгтай снхрн-туомун, арна-лааһын ора хотолуулы туран нһнттнэр Арна-лааһын снхрн-туомун Саха Республикаһын културатын туйгуна Николай Афанасьевич Федоров ынах, сыһы снхрүбүт элбнрн, этэ-үгтэ хачыстыбалаах буолуутун түстээн онордо. Сквер аһыллыгтын лн-энтэһн быһар чнэснэ нһнлнэжлн аһа баһыһа Илан Илановнч Око-ннпнков, Чурапчы орой-уонугар бастаах үрдүк үөрөхтэст ветврач, нһнлн-

ригца бэрлэлийгт сири арчлаагын снэригэр-туомутар сырыттылаа. Салтыг ырыагз алдм-агт, хоһоонто хоһууд-дубут хатчиг чарат туы-лаах. Илэгиттэ күөлүн үрлүгэр араас салманын кнэргэтилдэгит, олбох уруудубут, ыһах снэ-ринг-туомун снэсэн сахи-лын иһиг-хоһомоо кэчиге-рэзэгит, чагпараахтар ы-амыг уралаарыгэр ту-тусугунаа тэйдигэр.

Музыка кэрэ дорго-
нутар уйларан тоҕоруна
мустубут дыон үөрдүлэр-
көтгүлэр, уруккуну-хой-
уккуну ахтан-сапаан
сэхэргэстилэр. Аһагы си-
эринэн-туомунан бы-

арыылаах алаадынан,
уохтаах кымыһынан аһах
туган аһатта. Кини ал-



Памятник «Чуроминский» отдельный
начальнику К.Д. Дычковский.

Министиртан полициһа көһүү тэр-
гитинэ, Саха сиритэр бастакыны бос-
һын 9 күнүттэн уларыткан ааттаммы-
тынан, Чурапчытаагы муниципальнай
тэрииллелэр иһэн ардыларытаагы өг-
дөл (Межмуниципальный отдел МВД
РФ "Чурапчынский") үлэһиттэрин про-
фессиональнай халыастыккалары бэрэ-
бэрэһини аттестация саада талла.

Огноо бос ыйын 14-15 күнээрлгэр Чурагшлганы огделга Таатга улууха снхнаарылыгыбылган, аттестациылы-ыр комиссиа Блгх Куолгг барар.

Бэс жилийн 24 хүнэтэр начальныг КД, Дыгвоовскай Дыокуускай куоракка аттестационнай комиссијаа ынгырыллан, байытын үрдүк таһымын кэрдөрөн, 1135-с №-дөөх бириксэхинин биһэргэтиллэн, полиция подполковнига ааттанан, Чурапчытаага межмуниципальный отдел начальнигынан буолла. Комиссия чилиэннэринэн от ылын 7 күнүгүсү 1199-с №-дөөх бириксэхинин биһэргэтиллэн РФ Ие дыһалатын министерствотун муниципальный територииэр иэки ардыларыгары "Чурапчынский" отдел начальнигыт солбуулааччы, полиция начальнига, полиция майора В.С. Ворисов, тыһыл начальнига, интүрүһтэй сулууспа майора В.Н. Местников, экономикаһа буруй уонна коррупция суох буолуутун оперуполномоченнайа, полиция майора А.Н. Иванова, Ытык Куоһулукор: охсоник отделыттан ИВС начальнига, полиция лейтенана К.К. Дайбагыров, ППР инспектора, полиция младшай лейтенана В.П. Сыроватскай уонна комиссия пред-



Аттестация кэмгэр

седателнизи начальнигы колбуйааччы, внутренней сулууспа капитаны П.Н. Торговкин буолалар.

Агг्रेसийн сүүрэг ирдэбилнээс полиция үлэгнэ үрдүк профессионално таймнаах, үерхэгсэх, үлэгнэ кордөрүүлэх, дэглэгэ эйарс сыймншаах, зуух да бүрүүн оторбогдох, физикскай уонна бойбобуй балэмнэх, психологическай тургуутууну аастыг буулусхтах. Комиссия чилэгэнэрэ сага "О полиция" союуон тууу кассирин, выставаллары, бирингастеры, РФ Конституцияны

тын сийлэвч эйбэлтэлэр. Комиссийн аттестацийны ааспыт үзэгдэти хангамь дүрбүшкэ, хас сылта конкрат түһэр-сэрип бэйлаар. Үзэгдэти сааһыгтан, профессиональтай таһымьыгтан конкрат бэлдэсэ 1-5 сылта дээри бэйлүүлэр.

Атырдах ыйыштар дээрнэ аттестация түмүтүнэн бирикээстэр тахсан, биэргэтиллээн дьиһинээх палацин үлэһиттэрэ буолан, дьон-норуот туһунан үлэһиттэрэ.

ЕЛЕНА МАКАРИНСКАЯ.

Иширэх тылын

ҮЛЭ КИЊИТИН ЧИЭСТЭЭНИН

Кишинёвиг аята, Сынлаг нойрхлагын олохтоор, үнэ нөхөрлөл, улахан дийлэж, тагталлах аята, эйвдэ эхэтэ, хос эхэтэ Вячеслав Иванович Ноголицын 65 саагийн уоша киши хомоон-ноох олохон дотор Елена Ивановна-ын мал буолбуттара 40 саагийн бгырмал, киши кэрхснэр дотор кишингэр сыргаттым.

Вячеслав Никифорович усена Елена Ивановна Ноговицкынар бизе оруну төрөтөн, албох сиэннэнэн, бяр хос сиэннэнэн, улахаттаран олох суолугар таһаартаан, ыал оңортоон, сиэннэр үөрэнэлиригэр, идэ ыялларыгар ураты болоргоолорун ууран, күншэтэ түбүгүрүн, күүс-көкө буолан кэллэлэр.

Вичиалан Нлиифоромачи агага алга ийдаафар олон, убайнымын ангардаа ийэргэ илгээлибигтэрэ. Киини кыра эрдэргэттэн чэлчэгэнгэ суох ологу оморбутун, сэгтэ оскуолада, ол ийигэр Муома улуунуун Хонгу оскуолатыгар үөрэмсийитиг, элбэх таабыарыстардаафам, дэрт-тордоосун туһунан ийэттинэн-агаһынан чугас аймахтара ахтан-самнан аастылар. Киини кыра эрдэргэттэн баянгга оонһуу үөрөхтөн, баһыны кыбына сылдыан концептарга, бичирдэргэ кытгарга, коһулда

сэгчиг-тэргийдэгчиг бичлээр.

Орто оскуолаһы 1966 сыллаахха бүтэрэн, ийитигэр комо буолаары, байыттиг төрөөбүт нэһилинэгэр кэллэх, совхоз хара үлэтигэр кыра эрдэһиттан эрэллэн, нэргэн ылан орлоһон-урууланан, дьээтуттан шыр-бааччы Салтан биер сис маала буолан өлөрөллөр. Оскуолаҕа музыка учууталынан үлэлэн сылдьан, нэһилинэгэр уус-уран самодельность, солбуллубат баянһа. Төһөлөөх элбэх балаһынан, корууту сылдьан, нэһилинэгим культуркы олоҕо сайдарарар үгүс кылаатын киллэрбитэ буолуой?

Сылан културата сайдарыгар күн бүтүнүтөр дылы араас кутпунан кытта үзөлбөн калыт. Ону унутпатаң, Саха Республикаты културатын министр А.С.Ворисов икки багтааһыныах култур минисгеретикэтин Бочуоттаах знагыт, Норуот айымалытын сайынардыта кылаатын иһэн биһиги улууспуг мэи туттар кичинтэ О.М. Харайбатова туттар багтаа дохсунуыгыс тыаһынан эрдэлиэтибит. Магы таһынан "Сылан иһилиэ" МТ баһылыта Е.А. Сиднев эрдэ суругу, үлэлэбик оскуолатын саламтата оскуола үрдүк наһаадаһын болотэ знагыт туттардылар.

Үнүгэнэ, көрөхсөнүлүктөрү дини үбүлүбү колунулар көрсүтүүлэрин курдук төрийүнэ булар. Бизе уонтан тахса сыллаахта 0 кыластан сагалаан, бириэ үөрөмтө, сулууспалаабыт диоһун, үлүлэбүт көлгөсэлэрин муһунан, киһи сэрэһир 65 сыллаах үбүлүбүн төрийүн ыалта. Хаа да улуустан, куораттан араас идэхтэх, үлүлэх-хамнастаах, олохтоох-дьаһахтаах үлүлүнүлүтөр түмөһүн, иһиги-һиһрэх таһ эһилэтин аттилар, үөрдүлэр-көтүлэр.

Вячеслав Низи́форович талланнаах тарбахтаах музыкант эрэ бутлбатах, маһы хаамтарбет эрэ бэртээхэй мас ууһа. Эр сыһарга чааһынай, уопсай тутууларга маастардыбата билиһэҥи кыттабыта, билигин да илгитин араарбакка кытта сылдьар. Киһи сөздөрөйдүс оҥорбут остуудлара, олоҕосторо, оронноро мал айыы бааллар. Булчуттар сааларын прикладын оҥоруулан дьарыктанар. Киһи билиһытэһин наһаа сэжэй, сыһарас, дьонно-сэргэ үчүтэйи, үгүөнү эрэ оҥорор бадылаах бас-кэс кэһибит буолар. Киһи илгитэаах субэтэ-амета күүспүтүтөр күүс эбөр. Вячеслав Низи́форович хайдах-туох киһитин, аймахтарын, дэриэктөрүн, нэһилиэтин дьонун

сортатин ыарахан күннэригэр, туох да элгиттэ суох чугастык ылынан, бэйэтин бэйэ өттүнөн көмөлөһөрө туохулуур. Сааһыран баран, булуур илалээх табыарыстарын кытта көтөр-сүүрөр араас көрүннэригэр байанайдаах булчут бэһиһэтиин билиэр, айылгылытын алытынар.

Бишр сирин харыс да хамсаабакка олорон калбит, тыа сирин кинигэ диэ-
тэххэ, эчи, табыарыктара, доҕоттору ал-
бахтары, араас эйгэтэн баалтыра бары-
бытын суктөрдө, боччумнаах бэлэх-
туһах тутарылына.

40 сая илалзахт-ийлалзахт омор-
бут, балмалар, урут уруу тэрийбэсэх
дэонго, тапталлаах оролоро ийэлзэх
агларьсар кийнал комусе колосколаруру
кэтердэн, төрөшүүтэрин сохучуу
өөсүлүр. Ыаиыггытары сохуггулар.

Бичирхивийнх нь дууныгтгар барьил-
лээх дууны мэргэжлээс харахад, яамд-
арх барилчид, дууныгтгар-соруула-
хтын олохтойруулар, тууруулар дуу-
буулар, үүрүүнү-хүүнү, бичигтгар,
снэсээр үүрүүнү олохтой-дуунахтгар
дууны буудаллыруулар бичигтгар санаа бас-
тууныгтгар агаан алгысхтгар тэрлэжигт.

Е. ВАСИЛЬЕВА.

Болгоно нийлэгжин бичуутгаж
гражданина, улз ветерана.

Сайылыктааһын

УМНУУГА ХААЛЛАРЫМАН

Солонхон илһэнхэгэ. Мырылалар бэйлэ дараага туга хаһайиһыабылтан сылгалар ыһах сүөнүттэни бордуюк-суйаһа ыһыһа дууһауордэ-эхтэе турууи, иккэн сайһа-гыһаа ыһа айһыттан тахсаа үлэни, үүтү байдала ыһа оло-ролор. Бэйлэ "Тайга тордо" сайһагытар ыһа айһы 9 күнүгэр Улуу Кыайыи бэ-раһааһыһагыи ыһаа, сайһа-гыһаа коһон тахсаыһытара.

Бэччаанга дээр олус
соруун сайхын турда. Ити
үүнээ, сүөлүгү үчүгэй эрээр,
үчүгүйдик сылыптакка, от
үүлэмээкэ, үһээбакка тураар.

Үүгү маһынга бүгүнгү күннээх дааннаһынан үүнэн иһэринэн, "Тайра тордо" 32,023 тонна үүгү ыан бастаан иһэр "Каларай" фермата 30,821 тоннаһы мата. Быһар бу сайылыгыстар, совхозтар сайна, ыччат-комсомольскай фермалар буолаллара, совхозка, оройуонга даҕаны бастыһтар кэчкэлэрингэр сындыаллара. Ол биллэн турар, үгүө мэтчир-рэтэн улахан тутулууктаах буолара. Ыччат-комсомольскай коллективын орокууруулээх үлэтэ, быһааны толоруу үрдүк эһиһтиннэһэ, үлэһэ дулуура киини күнөтэ ыһыра-угуйа турар манна буолара.

Ханан багарар коллектив-
ка ситинийни мөхүүр-
төрөтөр, үлэ үрдүк
көрдөрүүтүн мөхтэиэ буола-
ра, буолар даҕаны. Үлэ ол си-
тинийиэригэр күөдүмүтөр кыһа
бээр буулуохтаах. Ол өтүһүн
аныгы быһаас мөлтөхтүк үлэ-
лиир диэтэххэ туох да омукта
сүөх буолуо.

[illegible]

Ол... нэбилжэж баһьмцтар кураанах "өйдөбүншүк" сурутунан бүттэ. Онтон дорттоор, ону көркөтчү-иктөтчү кимий?

Бу букжуурдаах үйгэр онгорон таһаарааччы элбэх эли, үүгү онгороочу, борооту-ой норуот төрү умнууга хаала-рыи?

Бастың үлз коллективта-
ра, бирдиндөөн үлз эң, үгүтү
онороччулар бу үйгү-бийиңг
ишыхтарьлар, бааһыңай
хаһаайыстыбалар түмүсүлү-
риңер үлүүс дыһалттың, тың
хаһаайыстыбегың управлеңи-
етың аатыгган үлзүңг норуок-
ка бир илине кумаары
бадалаары. Бу тутуй? Маны
биһиги эңилиңиңиз кыһан
өйдөөбүлүт. Мырыңа үлзүңг
дөһүң, үгүтү үрдүк ситиһиң
тин хаһыаттан эрз ааған,
хаһыакка сурутан дөһнорбу-
тутар кизсэтибиг, элбөк араас
ыйылыгыга кыһан хоруй бул-
батыбыг. Дьэ, хомостолоох
бааһың.

Мин мань сууриуаачы турууш туран суоһуну интэр, эти, үүтү дэлэстэр коллективтар, фермалар мэлдьи ситиһинилэх үлэмэрин таарыһан, дьон, үлэ коллективтара, бэйэрдилээн үлэһиттэр үлэрдьүлүүрлэр, ситиһинилэрэ киргэ тэпеккилэбэттин сырдатылларын, көрүлэринин туһунан сууриуабын.

Мань ордук улуус тыштын хаһаайлыктыбытын упримлеттета, бааһынай хаһаайстыбыларын ассоциацията инновацият учуоттуохтарын наада. Быһын Толойто бааһынай хаһаайстыбадар ыһаахтара, түмүүттэ буолубут, оһуу Соловьев ыһаахыта биэр да хаһаайстыбатын үлөһиттэро, биэр курааных кумааһыны ылбата. Илинник республикара баастыыр нэһиһиэк биэр эмэрабочына, бааһынайта болһөтөһүтүр хомһоттодох.

А. МАКАРОВ
Соловьев издвигает

Сања тутица

Улууспут киини
содурууну отуттар "Чурап-
чы" кооператив аһын-уолун
атылылар "Илгэ" дигэн
маганын үлээбэти ыра-
атта. Ол эрэри дьылытэ эрэ
буолан аварийнай туруктам-
ыта. Олус ыарахас ээ. Тэ-
рилтэ үгүс харчы кутан
өрөтүнөн онотторон да уһаа-
бат кыһастаада.

Кооператив ити дый-
таһылар маҕаһылыга аҕаан
тутулуан иккиттэ чааһынай
обургу дьыһык аредатаһан
ылан бэйэтиг ситэрэн-хотор-
он санта маҕаһылыга аста.
Маҕаһылыгы аһыктытас ситэ-
рэ-туома бу ый 8 күнүгэр
күнүс буолла. Оҥо улустуу
баһылыга С. И. Яковлев сыд-
дан тый өтөт, киирми дьыһык-
быһыста.

Мараһыһын иһэ-таһа бары
рыһаалынан оһоһудулан дэҥ
мараһыһы кытта тэгикэтэххэ
ах халиван курдук. Урдук
иһирдэк көйрүдөккэ кэлгэс сав
рудаһанне туураруллубута к
санатар Манна уюғунан суол
ускуяата (сибирһэй аһах, сыл
утсуяата, полтуфариһаттар, с
дыллан, холотлиһыһаттарга с
Ус элэр, айһээр атыһаһачы



САГА МАҖАҖЫНЫ АҢҢЫЛНА

туугууну сабдлаабыгын бардыгар. Ити курдук "Турапчы" кооператив зовибир санга маарымын аһан улууспут дьонун-сэргэтин олохтоох аһыан-үлүстүн хааччылыгыга үтүө холобуру салгыта.

Ойтон эрэг "Илэ" маргаанын дүгээг бийнх
хөтүүлүүсгээх. Ол оюугар кооператив бэйгээ
бас бизр аһылар сирдэх есө ордух азыгыны
маргааны туган үлэр икөлэрэр быйаагээх.

И. ПОНОМАРЕВ.



